

בבא קמא לד

עניין: ומכרו את השור החי וחצו את כספו וגם את המת יחצון

מלבי"ם על הש"ס

וכ"מ שלר"י הנזלה שייכת גם אל המזיק נענין פחות או שנת, הגם שהנעלים מטפלים נזלה כ"ש מזור המועד, והגם שלרונ לא יהי' החשזון נזמאוס שיהי' חזי דמי שור המזיק כחזי דמי שור הניזק, תופס הכתוב ליור זה ללמד שעל אופן ששניהם שוים יקח כל אחד החזי, ומזה למדנו נשאינס שוים, שכנר נארתי שיש הנדל צין שם מחזית וצין שם חזי, ששם חזי לא יורה תמיד על חזי מזומאס, כמו חזי שנט המנשי שלא היה מזומאס, רק כל שנחלק לשתיים נקרא חזי, ונאופן זה גם כשאינ דמיהן שוים עולה היטב מ"ש וחצו את כספו, ר"ל, שיתלק את הכסף לשני חלקים נלתי שוים, וכ"א יקח כפי חלקו.

מלבי"ם צו פ"ו פסוק יג

ומחצה בערב. - (כלל ב) יש הבדל בין שם מחצית ובין חצי. בשם חצי יציין או דבר שלא נחצה בידי אדם רק מאיליו, כמו חצי הלילה, חצי היריעה העודפת. או שהחצי היא מדה ידועה בפ"ע שא"צ לחצותה עתה. כמו חצי האמה, חצי ההין, שהיא מדה ידועה בלתי צריך לחצותה עתה. או שהגם שנעשה בידי אדם לא נחצה בצמצום. כמו אם נתן לי חצי ביתך (מ"א יג), עד חצי המלכות (אסתר ו), ויתחלקו העם ישראל לחצי (מ"א טז), אבל מחצית, הוא דבר הנחצה עתה בידי אדם בצמצום לשני חלקים שוים. כמו מחצית השקל שלא הי' מטבע ידוע אז רק השקל, שכן פי' עשרים גרה השקל, וחוצהו בצמצום ע"י אדם. וכן ותהי מחצת העדה, ממחציתם תקחו (במדבר לא), ששם חצו השבי והמלקח לשני חלקים שוים. וז"ש במכלתא (בא פי"ג) ויהי בחצי הלילה יוצרו חלקו. ר"ל בנחמ"י (ח' ג') נזכר מחצית היום, כי היום חלקוהו ע"י בני אדם ע"י צל המעלות, אבל חצי הלילה נחצה מאיליו, ולכן לא אמר מחצית. ומד'

עטרת שלמה לבעל התפארת שלמה

(נ) **ראיתי** בספר רב טוב מהגאון הקדוש הצדיק המפורסם מו"ה **יקותיאל יהודא טייטלבוים** זצלה"ה אבד"ק סיגוט, שהביא דבר יקר בשם זקני זצ"ל עה"פ (פרשת משפטים כא, לה) "וחצו את כספו וגם את המת יחצון" דהנה באותיות מחצית יש מ"ם בתחלתו ות"ו בסופו והוא אותיות מת ר"ל, והנה אם ח"ו נגזר על החולה האותיות האלו אזי יש עצה ליתן צדקה לעניים וצדקה תציל ממות, ועי"ז שנותן צדקה אזי משימים באמצע האותיות מת תיבת "חצי" ונעשה מחצית, וזהו הפירוש וחצו את כספו (לצדקה) ועי"ז גם את המת יחצון פירוש שע"ז יחצון גם אותיות מת ונעשה מחצית, ודפח"ח.